

OLIMPIADA DE ȘTIINȚE SOCIO-UMANE
ETAPĂ JUDEȚEANĂ
05 martie 2016

DISCIPLINA LOGICĂ, ARGUMENTARE ȘI COMUNICARE

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

SUBIECTUL I

(20 de puncte)

Fie termenii A, B, C, D, E, F și G, astfel încât: termenii A, B și C sunt în raport de încrucișare; atât A, cât și B și C, fiecare, au în extensiunea lor elemente care nu aparțin extensiunii vreunui din ceilalți doi termeni; termenii D și E sunt în raport de încrucișare, fără ca vreunul dintre obiectele din D și E să poată aparține lui B sau C; termenii F și G sunt în raport de încrucișare, fără ca vreunul dintre obiectele din F și G să poată aparține lui A sau C; oricare element din extensiunile termenilor D și E aparține și extensiunii termenului A; oricare element din extensiunile termenilor F și G aparține și extensiunii termenului B; extensiunea termenului C nu are elemente în comun decât cu extensiunea termenilor A și B.

- a. reprezentați grafic, cu ajutorul diagramelor Euler, în aceeași figură grafică, raporturile existente între cei șapte termeni;
- b. oferiți un exemplu de șapte termeni care să corespundă integral cerințelor de mai sus;
- c. construiți pentru termenul C, din exemplul furnizat la punctul b., un exemplu de definiție incorectă care să încalce trei dintre regulile de corectitudine, precizând explicit regulile încălcate.

SUBIECTUL II

(24 de puncte)

Cunoscând adevărul propoziției „*Niciun om corect nu este bogat*”, trei eleve se confruntă cu privire la propozițiile adevărate sau false care pot fi deduse de aici, după cum urmează:

Larisa susține că în măsura în care propoziția „*Niciun om corect nu este bogat*” este adevărată, atunci supraalternă subcontrarei subalternei sale este adevărată, dar propoziția „*Niciun om bogat nu este incorect*” este falsă.

Anisa susține că în măsura în care propoziția „*Niciun om corect nu este bogat*” este adevărată, atunci supraalternă contradictoriei sale este falsă și propoziția „*Niciun om corect nu este sărac*” este de asemenea falsă.

Elisa susține că în măsura în care propoziția „*Niciun om corect nu este bogat*” este adevărată, atunci contradictoria subalternei sale este adevărată și propoziția „*Niciun om sărac nu este corect*” este de asemenea adevărată.

- a. Formalizând demersul vostru, stabiliți în fiecare caz, formula corespunzătoare fiecăreia dintre afirmațiile celor trei eleve;
- b. Formalizând demersul vostru, stabiliți valoarea de adevăr pentru fiecare propoziție identificată;
- c. Precizați, argumentat, care dintre eleve are dreptate.

SUBIECTUL III

(26 de puncte)

Fie următoarele condiții pentru două moduri silogistice construite în figuri silogistice diferite:

1. premisa majoră este particulară;
2. concluziile modurilor silogistice sunt în raport de subcontrarietate.

Se cere:

- a. identificați, prezentând explicit demersul vostru, cele două moduri silogistice valide care îndeplinesc condițiile precizate mai sus;
- b. transpuneți schema de inferență în limbaj natural pentru cele două moduri silogistice puse în evidență la punctul a.

- c. verificați validitatea celor două moduri silogistice prin metoda diagramelor Venn;
- d. verificați validitatea unuia dintre cele două moduri silogistice prin apelul la o altă metodă decât cea precizată la punctul c;
- e. identificați, argumentat, care dintre cele două moduri silogistice poate fi construit și în cealaltă figură silogistică decât cea în care a fost identificat potrivit cerințelor de la punctul a.

SUBIECTUL IV

(20 de puncte)

Patru elevi care realizează o cercetare pe probleme de etică au pus în evidență următoarele:

Marius – faptul că toți elevii cu rezultate bune sunt elevi care pot participa la olimpiadă, așa încât unii dintre elevii care pot participa la olimpiadă sunt elevi capabili de performanță;

Robert – faptul că toți elevii cu rezultate bune sunt elevi capabili de performanță, așa încât unii dintre elevii care pot participa la olimpiadă sunt elevi capabili de performanță;

David – faptul că toți elevii capabili de performanță sunt elevi cu rezultate bune și că toți elevii cu rezultate bune sunt elevi care pot participa la olimpiadă.

Se cere:

- a. reconstruiți raționamentele implicate, respectând regulile specifice tipului de raționament descoperit, după care formalizați aceste raționamente;
- b. verificați explicit, prin una dintre metodele cunoscute, validitatea fiecărui raționament;
- c. construiți un sorit regresiv aristotelic, atât în limbaj natural, cât și în limbaj formal, în cadrul căruia prima premisă este concluzia raționamentelor identificate.

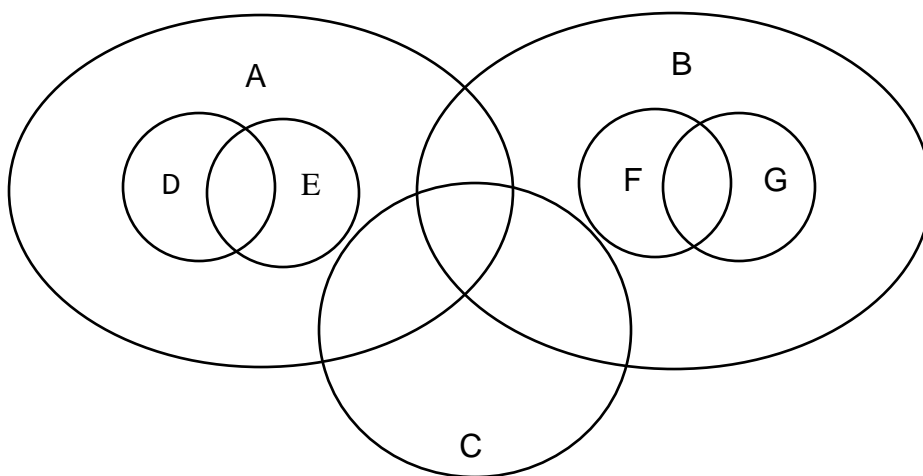
OLIMPIADA DE ȘTIINȚE SOCIO-UMANE
ETAPĂ JUDEȚEANĂ
05 martie 2016

DISCIPLINA LOGICĂ, ARGUMENTARE ȘI COMUNICARE
BAREM DE NOTARE ȘI DE EVALUARE

SUBIECTUL I

(20 de puncte)

- a. **7 puncte** – reprezentarea grafică corectă (se acordă punctaj numai pentru reprezentarea grafică integral corectă; se admite ca fiind corectă oricare reprezentare ce redă integral și corect raporturile dintre termenii precizați)

- b. câte **1 punct** pentru fiecare termen care respectă raporturile precizate 1x7 puncte = **7 puncte**
c. **3 puncte** pentru un exemplu de definiție, realizat pentru termenul C de la punctul a., care respectă cerințele precizate **3 puncte**
câte **1 punct** pentru precizarea explicită a fiecărei reguli încălcate 3x1 punct = **3 puncte**

SUBIECTUL II

(24 de puncte)

- a. **Larisa** - supraalternă subcontrarei subalternei sale = SaP („Toți oamenii corecți sunt bogați”); „Niciun om bogat nu este incorect” = PeS̄
Anisa – supraalternă contradictoriei sale = SaP („Toți oamenii corecți sunt bogați”); „Niciun om corect nu este sărac” = SeP̄
Elisa – contradictoria subalternei sale = SaP („Toți oamenii corecți sunt bogați”); „Niciun om sărac nu este corect” = P̄eS
câte 1 punct pentru fiecare formulă corect construită 6x1 punct = **6 puncte**
b. câte 2 puncte pentru stabilirea valorii de adevăr a fiecărei propoziții 6x2 punct = **12 puncte**
Larisa – SaP = 0; PeS̄ = 0
Anisa – SaP = 0; SeP̄ = 0
Elisa – SaP = 0; P̄eS = 0
c. **2 puncte** pentru precizarea „Anisa are dreptate”
4 puncte pentru argumentarea răspunsului corect formulat

SUBIECTUL III

(26 de puncte)

- a. câte 3 puncte pentru fiecare din următoarele moduri silogistice identificate: oao-3 și iai-4
3x2 puncte = **6 puncte**

- b. câte **3 puncte** pentru formularea corectă în limbaj natural a modurilor silogistice puse în evidență
3x2 puncte = **6 puncte**
- c. câte **3 puncte** pentru verificarea prin metoda diagramelor Venn a validității fiecărui mod silogistic
3x2 puncte = **6 puncte**
- d. **4 puncte** pentru verificarea validității unuia dintre modurile silogistice prin intermediul unei alte metode decât cea precizată la punctul c
- e. **4 puncte** pentru identificarea argumentată a modului iai-3

SUBIECTUL IV

(20 de puncte)

- a. Dacă vom nota, de exemplu, cu S = „*elevi care pot participa la olimpiadă*”, cu P = „*elevi capabili de performanță*” și cu M = „*elevi cu rezultate bune*”, vom obține următoarele:
Marius – MaP & MaS → SiP, corespunzător modului silogistic aai-3
Robert – MaP & SaM → SiP, corespunzător modului silogistic aai-1
David – PaM & MaS → SiP, corespunzător modului silogistic aai-4
câte 3 puncte pentru fiecare mod silogistic precizat în mod corect 3x3 puncte = **9 puncte**
- b. câte 2 puncte pentru verificarea validității, prin orice metodă, a fiecărui mod silogistic construit în mod corect (toate cele trei moduri silogistice sunt valide) 2x3 puncte = **6 puncte**
- c. **5 puncte** pentru construirea corectă a unui sorit regresiv aristotelic, respectându-se condiția impusă, atât în limbaj formal, cât și în limbaj natural

Oficiu: 10 puncte